

Verslag – Tweede bijeenkomst participatie maatschappelijke organisaties in het Kennisprogramma Zeespiegelstijging (KP ZSS)

Maandag 17 oktober 2022

16.00-17.30 uur

Ministerie Infrastructuur en Waterstaat (IenW), Rijnstraat 8 Den Haag

Aanwezig:

Ernst Kaars (Watersport Verbond – regio Noordzee)

Geert Snoeij (Koninklijke Binnenvaart Nederland)

Sander Dekker (TBI, namens Bouwend Nederland)

Timo Brinkman (Verbond van verzekeraars, mede namens Gijs Kloek van Achmea)

Louise Veerbeek (ministerie Infrastructuur en Waterstaat en voorzitter)

Ytsen Deelstra (ministerie van Infrastructuur en Waterstaat / DG Water en Bodem / Kennisprogramma Zeespiegelstijging)

Laura Plezier (ministerie van Infrastructuur en Waterstaat / DG Water en Bodem / Kennisprogramma Zeespiegelstijging)

Digitaal aanwezig:

Bas Bijl (Waddenvereniging)

Flos Fleischer (Blauwe Hart Natuurlijk)

Annemiek Roeling, (ministerie van Infrastructuur en Waterstaat / DG Water en Bodem / Kennisprogramma Zeespiegelstijging)

Opening en kennismaken

Louise Veerbeek heet de aanwezigen welkom, legt uit dat dit de tweede bijeenkomst is van de maatschappelijke klankbordgroep in oprichting. Het doel is vorm te geven aan participatie van maatschappelijke organisaties in het Kennisprogramma Zeespiegelstijging (KP ZSS).

Het KP ZSS wil uitvoering geven aan de participatie en een maatschappelijke klankbordgroep instellen. Daarom is op 16 juni 2022 gestart met een kleine groep belangstellende organisaties. In dat overleg is door de organisatie aan het ministerie van IenW gevraagd een nader voorstel te doen voor de werkwijze. Dit voorstel ligt nu ter tafel en behelst op hoofdlijnen het volgende:

Het KP ZSS beoogt met participatie door maatschappelijke organisaties:

- Het opdoen, delen en samen ontwikkelen van kennis in het kader van het KP ZSS met maatschappelijke organisaties die niet deelnemen aan het KP ZSS.
- Feedback geven op de strategische kant en hoofdlijnen van het KP ZSS als geheel.
- Een breder proces ingang zetten dat het maatschappelijk debat over zeespiegelstijging op gang brengt.

De maatschappelijke klankbordgroep krijgt daarmee een adviserende rol richting het ministerie, ten aanzien van twee onderwerpen. Ten eerste kan de klankbordgroep aanvullende kennisvragen aandragen en helpen met de invulling ervan door aan te geven welke kennisdragers betrokken kunnen worden. Ten

tweede is het verzoek aan de klankbordgroep om te adviseren hoe het genoemde bredere proces opgang te brengen.

Om de klankbordgroep te ondersteunen wil IenW een onafhankelijke voorzitter inhuren die de er voor zorgt dat de klankbordgroep over de inzichten uit het kennisprogramma in gesprek gaat en tot de genoemde adviezen aan IenW komt. Daarbij wordt nu gedacht aan een aantal themasessies en twee vergaderingen van de klankbordgroep per jaar. De profielschets voor de voorzitter wordt nog gedeeld met de deelnemers. Het idee is om een procesbegeleider in te huren die dienend is aan de klankbordgroep. Een oud-bestuurder die als boegbeeld voor de groep fungeert is NIET het idee.

Reacties en opmerkingen van de deelnemers:

Governance/aanpak/samenwerking

Zeespiegelstijging heeft impact op het handelen van alle overheden en ook van niet-overheden. Er zijn dus veel partijen nodig, meer dan nu in de klankbordgroep vertegenwoordigt.

Het is belangrijk om niet alleen de opgave / het probleem te onderzoeken maar om ook op zoek te gaan naar perspectieven en kansen, anders ontstaat er geen beweging.

Oproep aan het kennisprogramma is om de ontwikkelde kennis naar praktische zaken /oplossingen te vertalen zodat duidelijker wordt wat partijen moeten doen, alleen zo ontstaat er meer maatschappelijke acceptatie. Verbinding met lokale organisaties en gemeenten is daarbij van belang. Gebruik daarbij ook de netwerken van de leden van de klankbordgroep. Op lokale schaal is veel duidelijker wat de win-win kan zijn als je maatregelen combineert. What's in it for me? Benut lokale initiatieven, zorg dat mensen over iets kunnen dromen. Dat maakt acceptatie makkelijker. In het verlengde daarvan: is er ruimte voor pilots op korte termijn?

Breng handelingsperspectieven in kaart juist ook voor andere partijen dan de overheid en overstijg het rijksbelang en het belang van de afzonderlijke organisaties. Het gaat om het gezamenlijke belang dat we hebben, stappen we over (de schaduw van) onze deelbelangen heen, dan kunnen we echt meerwaarde hebben als klankbordgroep. We moeten een integrale blik houden op ZSS, hoe doen we dat? Geen single issues, maar integraliteit houden in de aanpak.

Er is op dit moment te weinig besef van urgentie. Hoe kunnen we dat vergroten? Onder andere LTO neemt nog niet deel nu. We benaderen daarom nu het Agrarisch Jongeren Contact. Meer in het algemeen geldt de oproep: om andere organisaties in je eigen netwerk te benaderen waarvan je denkt dat die ook zouden kunnen deelnemen aan de maatschappelijke klankbordgroep.

Voorkom fragmentatie in aanpak, door te zoeken naar overlap.

We moeten ons afvragen of we adaptief moeten blijven werken?

Waterbouwkundige aspecten

Stormschade aan de kust zal toenemen. Wordt er onderzoek gedaan naar de extra windopzet en hydraulische belasting die door zeespiegelstijging ontstaat? Antwoord KP ZSS: we kijken niet specifiek naar stormschade. Wel kijken we naar de hydraulische belastingen bij verschillende scenario's zeespiegelstijging (0,5, 1, 2,3, 5 meter) en ook naar rivierafvoeren en droogte etc.

Natuur en ecologie

We vinden dat de gevolgen van zeespiegelstijging op de natuur veel beter moeten worden onderzocht.

Reactie KP ZSS: We hebben nog niet scherp hoe we andere functies er bij gaan betrekken in de berekeningen en prognoses. Daar hebben we hulp bij nodig. Wat ingewikkeld is, is dat op de termijnen waarop we onderzoek doen naar zeespiegelstijging er ook allerlei andere (klimaat)effecten zijn die gevolgen hebben voor de natuur. Denk bijvoorbeeld aan verschuiving van klimaatzones naar het noorden waardoor leefgebieden minder geschikt worden voor soorten.

Natuurlijk systeemherstel voorstaan, want ZSS loopt ver het land in.

Klimaat

Wat is de relatie met de scenario's van het KNMI? Reactie vanuit het KP ZSS: het KNMI zal in 2023 nieuwe klimaatscenario's uitbrengen. We rekenen nu al met verschillende fysieke condities uitgedrukt in meters zeespiegelstijging zodat er straks makkelijk een verbinding gemaakt kan worden met de scenario's van het KNMI.

Allerlei

Rethink the Delta: is het ministerie bij dat project betrokken? Reactie KP ZSS: We zijn betrokken, maar het gaat over een ander niveau. De echte basiskennis over ZSS komt van uit het Kennisprogramma.

Tijdens de vorige sessie is gevraagd of er een themasessie over het duidingskader van spoor II kan worden georganiseerd. Dit betreft een toelichting op de betekenis van de civieltechnische analyses over de houdbaarheid van onze huidige manier van beschermen tegen hoogwater. Reactie KP ZSS: we zullen in de het nieuwe jaar zo snel mogelijk als het geschikt is een themasessie over het duidingskader organiseren.

Een aantal deelnemers geeft aan dat teveel werksessies leidt tot een te hoge belasting. Tegelijkertijd heeft live-ontmoeting en een goed gesprek meerwaarde boven reageren in schriftelijke rondes. Zonder gesprek ontstaat de eerder genoemde integraliteit niet.

Afsluiting en vervolgspraken

Louise Veerbeek dankt de aanwezigen en stelt voor dat het ministerie een inkoopproces in gang gaat zetten om een onafhankelijke voorzitter voor de maatschappelijke klankbordgroep aan te trekken.

Het aantal werksessies zal beperkt worden gehouden. Naast de sessies worden zullen ook documenten per mail worden toegezonden voor informatie en/of reactie.

Aan de deelnemers wordt gevraagd om andere organisaties waar zij contact mee hebben te attenderen op de maatschappelijke klankbordgroep.